RETTEN I AALBORG

Udskrift af dombogen

DOM

Afsagt den 7. februar 2014 i sag nr. BS 7-799/2013:

mod
Spar Nord Bank A/S

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen vedrører, hvorvidt sagsøgte, Spar Nord A/S, er erstatningsansvarlig for rådgivning af sagsøgeren, K i forbindelse med investering i Schweizerfranc (CHF).

K har nedlagt påstand om, at Spar Nord A/S tilpligtes til K at betale 335.897,00 kr. med tillæg af sædvanlig procesrente fra sagens anlæg og til betaling sker, subsidiært at betale et mindre beløb fastsat efter rettens skøn med tillæg af sædvanlig procesrente fra sagens anlæg og til betaling sker.

Spar Nord A/S har nedlagt påstand om frifindelse, subsidiært betaling af et efter rettens skøn fastsat mindre beløb.

Oplysningerne i sagen

Sagen er anlagt den 25. april 2013.

Denne dom indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a, stk. 2, men indeholder dog en gengivelse af de forklaringer, der er afgivet under hovedforhandlingen.

Forklaringer

Der er under sagen afgivet forklaring af K ;, I og A .

K har forklaret, at han er uddannet indenfor skatteværesenet, og at han siden 1. juli 2007 har været tilknyttet IT-afdelingen ved SKAT. Hans hustru, H , er uddannet typotekniker, hvor hun laver annoncer og brochurer. Hverken han eller H har nogensinde beskæftiget sig med

valutabelåning. De har været kunder ved Spar Nord A/S i mange år, og de var tilknyttet afdelingen i Dronninglund, og da den lukkede ned, flyttede de med til Hjallerup-afdelingen. Han og H ejer en lejlighed i ... , og den er i dag belånt med kreditforeningslån. De har et F5-lån. Han udfyldte en gang en risikoprofil. Han vidste ikke, hvad den skulle bruges til, men det ved han nu. Han ved ikke, i hvilken risikoprofil han blev placeret.

På et tidspunkt kontaktede han banken, da de bl.a. gerne ville have nye vinduer i lejligheden. De havde på daværende tidspunkt et banklån og et fastforrentet kreditforeningslån. Både han og H var til møde i banken, hvor de fremlagde deres ønsker. I var til stede som deres bankrådgiver. De oplyste ham, at de ville betale så lidt som muligt om måneden. I kom med et oplæg på mødet, og han havde medbragt oversigt på power point med forskellige lånemuligheder. Det var I , som anbefalede Schweizerfranc, og han fortalte dem, at de kunne sidde i ejendommen og betale det samme hver måned, som de plejede. De drøftede ikke de andre muligheder. De havde ikke et nærmere kendskab til belåningsmuligheder, og de besluttede sig for Scweizerfrancen, da I anbefalede dette. De fik efterfølgende mødet tilsendt kontrakter, og disse blev ikke gennemgået med dem på mødet. De læste nok ikke kontrakterne godt nok igennem, men de fik heller ikke forklaret indholdet. De drøftede ikke på noget tidspunkt, at der var en risiko ved belåning ved Scweizerfranc. Han mener, at ejendommen var blevet vurderet, da de havde mødet med I.

Han har aldrig set god skik- bekendtgørelsen og det dertilhørende bilag. Han har ikke set andet end det, som er fremlagt under sagen.

De var glade for belåningsformen indtil august 2010, da de så et program i tv'et. Dagen efter ringede han til I , og han blev forsøgt beroliget. I tilbød at udarbejde en beregning om omlægning af lånet. De havde et møde vedrørende den nye beregning, men I syntes, at de skulle se tiden an. Banken havde en forventning om, at kursen på Schweizerfranc ville falde igen. På mødet blev fremlagt diverse belåningsmuligheder, herunder F1, F3 og fastforrentet lån. Han havde læst noget om F-lånene, men han blev ikke orienteret herom, da han tidligere valgte Schweizerfrancen.

I juli 2011 sendte I en mail om, at de evt. skulle overveje en omlægning af lånet. Mailen blev sendt til hans arbejdsmail, og da han havde ferie, vidste han ikke, at han havde modtaget en sådan mail. De blev imidlertid kontaktet af Spar Nord A/S telefonisk, inden han kom tilbage på arbejdet. Spar Nord A/S bad dem om at tænke over deres "smertegrænse" i forhold til kursen. Han talte ikke med I , men det var B fra Spar Nord A/S, som ringede. Det chokerede ham, og de aftalte med banken, at der skulle afholdes et møde. Der blev ligeledes bestilt en vurdering af huset, som blev vurderet til 2.900.000 kr. Han bad Spar Nord A/S om et udspil, og han ryk-

kede for mødet flere gange. Den 7. september 2011 blev mødet afholdt, og de havde taget en revisor med til mødet. Der blev på mødet lavet en aftale om, at der skulle findes en løsning. I havde imidlertid sat "Stop loss" på lånet. De klagede efterfølgende over Spar Nord A/S til Pengeinstitutankenævnet.

Da de oprettede lånet, var han ikke i tvivl om, at kursen på Schweizerfrancen kunne svinge, men han havde ikke troet, at den kunne svinge så kraftigt. Han var ikke i tvivl om, at han kunne miste penge, men "smertegrænsen" for dem var 2.100.000 kr., og det vidste Spar Nord A/S. Det var kreditrammen, og de anså det for at være det beløb, som de kunne låne, og hvad de økonomisk kunne holde til. Selvom "smertegrænsen" var overskredet, tillod de at lade lånet køre, da de havde fået at vide, at de skulle se tiden an. Han troede, at han i hvert fald ville blive varslet på en anden måde, end det skete.

I har forklaret, at han i dag er på efterløn. Han blev uddannet bankrådgiver i 1976, og det var formentlig i 1990'erne, at han blev bankrådgiver for Peter Søborg. Han havde et møde med K og hustruen i 2007, hvor de skulle drøfte, hvilke lånemuligheder de havde. Han kan ikke huske den konkrete restgæld på ejendommen på det tidspunkt, men han er 100 % sikker på, at der blev foretaget en vurdering af ejendommen. Han anså K som generelt altid forberedt og han var fornuftig. K tog altid noter til deres møder. Han kan ikke huske hvilke lånemuligheder, der blev præsenteret på mødet. Men han har altid fremlagt flere muligheder, og det har formentlig været et rentetilpasningslån og fastforrentet lån. Det er korrekt, at han også præsenterede Schweizerfranc som en mulighed på mødet. Han oplyste om fordele og ulemper, som han altid gør.

Han vurderede, at Schweizerfranc var en løsning både økonomisk og personligt. Ejendommen var vurderet til 2.600.000 kr., og 80 % heraf gav 2.060.000 kr. Da de var gode kunder, oprundede de kreditrammen til 2.100.000 kr. Han ved, at han fortalte om hvilke fordele og ulemper, der var ved Schweizerfranc, herunder et evt. kurstab. Begrænsningerne til tab blev aldrig drøftet, og K gav ikke udtryk for, at 2.100.000 kr. var begrænsningen eller "smertegrænsen".

På et tidspunkt i 2010 havde K set en udsendelse i tv'et, og han blev derfor kontaktet af K. Han lavede en beregning og oplyste K om forskellige andre lånemulighederne. Han bestilte også en vurdering af ejendommen, men den kan måske godt have været afbestilt igen, da K ønskede at beholde lånet i Schweizerfranc. Det var K, der traf beslutning herom, og det var også, selvom lånet var over 2.100.000 kr. I forhold til banken var det forsvarligt, når de blot havde 80 % af ejendommens værdi sikret. Han har aldrig sagt, at banken regnede med, at kursen ville falde igen. Han kan sagtens have sagt, at alle syntes på det tidspunkt, at kursen var for høj.

Det er hovedkontoret, som har overvågningen af låneforholdene, herunder ved Schweizerfranc. De ansatte får en melding herfra, når der skal gøres noget i forhold til kundernes lån. I august 2011 havde han løbende kontakt med K om, hvorvidt han og hustruen skulle ud af engagementet. Han skrev i første omgang en e-mail. Der var en melding fra centralt hold, at kursen var over 7, og i forhold til K var "smertegrænsen" nået. Gælden var forhøjet, og hvis K skulle ud af det med en gæld, som han kunne "sidde" med, så skulle han ud. Der blev afholdt et møde den 7. september 2011, hvor der blev fundet en løsning, og banken betalte omkostningerne.

Det var ikke unormalt at tilbyde lån med Schweizerfranc på dagældende tidspunkt. Han kan ikke huske, hvad forskellen var mellem rentetilpasningslån og Schweizerfranc. Ved forevisning af bilag D kan han ikke huske nærmere herom. Det er bankens skema. Han kan ikke huske, hvilken risikoprofil K havde. Han kan faktisk ikke huske, om der overhovedet blev lavet én risikoprofil på det tidspunkt. Der skete formentlig belåning ved ejerpantebrev, men han kan ikke huske det. Han kan ikke huske god skik- bekendtgørelsen udenad. De arbejdede med den. Han kan ikke huske, om bilag 2 blev udarbejdet af K.

Han ved ikke, om der var en større fortjeneste for banken at tilbyde lån ved Schweizerfranc end ved rentetilpasningslån.

A har forklaret, at hun er direktør ved Spar Nord A/S, og hun er ansvarlig for både private og erhvervsdrivende kunder. Første gang hun hørte om K's engagement, var da kursen på Schweizerfranc steg. Det var hende, som skulle tjekke de kunder, som var kommet eller kunne komme i klemme ved kursstigningen af Schweizerfranc, herunder også K. Da kursen oversteg 7,25, var grænsen nået for K.

Hun deltog i mødet i 2011. I havde spurgt, om hun ikke ville deltage i mødet, da K ikke mente, at de havde indgået en aftale. De talte ikke noget om en tabsbegrænsning på 2.100.000 kr. De fandt en løsning på tingene, hvilket betød, at banken tog noget af tabet.

På daværende tidspunkt var det normalt med lån i Schweizerfranc. Hun kan ikke udtale sig om fortjenesten ved Schweizerfranc, da det ikke indgår i Spar Nord A/S' overvejelser.

Parternes synspunkter

K har i det væsentlige procederet i overensstemmelse med sit påstandsdokument af 17. december 2013, hvori følgende er anført:

"...
Til støtte for sagsøgers påstand gøres det gældende,

at der er indgået en rammeaftale samt en overvågningsaftale mellem parterne den 19. december 2007,

at sagsøger ikke kan acceptere at komme til at betale et beløb, der overstiger tabslinen, nemlig 2.100.000 DKK i rammeaftalen, den angivne maksimale lånegrænse,

at sagsøger fra sagsøgte har modtaget mangelfuld og dårlig rådgivning,

at låneoptagelsen i schweizerfranc (CHF) skete på sagsøgtes initiativ,

at sagsøger i forbindelse hermed ikke har modtaget rådgivning om risikoen for tab og de elementer, der indgår heri i forhold til den risikofyldte schweizerfranc CHF, og at banken ikke rådgav om mulighederne for og konsekvenserne af alternative lån i DKK,

at sagsøger på intet tidspunkt modtog beregninger eller oversigt over konsekvenser af optagelse af et CHF lån i forhold til alternative lån i DKK, herunder om renteforskellen sammenholdt med valutarisikoen,

at sagsøgte ikke har dokumenteret, at sagsøger har valgt eller fravalgt alternative finansieringsmuligheder,

at det burde have stået sagsøgte klart, at et produkt hvor størrelsen på den fremtidige kredit afhang af udviklingen i et andet aktiv, nemlig CHF, ville være dårligt egnet til sagsøger,

at sagsøger helt klart havde opfattelsen af, at hans maksimale risiko var 2.100.000,00 DKK – svarende til kredittens maksimum. Der var intet andet formål med angivelsen af dette beløb som kreditmaksimum,

at sagsøgte i henhold til den indgåede aftale skulle sørge for og sikre, at sagsøger ikke kom i en situation, hvor den samlede restgæld ville overstige hans økonomiske formåen. Dette var baggrunden for at kredittens maksimum blev fastsat til 2.100.000,00 DKK,

at sagsøgte burde have kontaktet sagsøger, da gælden nærmere sig kredittens maksimum,

at sagsøgte burde have ydet retvisende og fyldestgørende rådgivning, og herunder tillige have afklaret sagsøgers risikovillighed, hvilket ikke skete,

at sagsøgtes anbefaling af og tilskyndelse til at indgå valutaterminsforretninger har påført sagsøger et tab i CHF svarende til det påstævnte be-

løb, som sagsøger nu søger inddækket gennem et søgsmål med tillæg af renter m.v.,

at mødet i august/september 2010 blev afholdt på sagsøgers initiativ. Sagsøgte meddelte, at lånet blot skulle køre videre, og at sagsøger ikke skulle være urolig, da banken og alle andre var enige om, at kursen på CHF var for høj, og at kursen ville falde indenfor overskuelig fremtid,

at sagsøgte har erkendt, at bankens indsættelse af en stop-loss kurs og bankens efterfølgende indfrielse af CHF finansieringen til stop-loss kursen var uberettiget. Banken accepterede, at CHF finansieringen til stop-loss kursen var uberettiget. Banken accepterede, at CHF finansieringen skulle betragtes som retableret. Sagsøger optog efterfølgende et realkreditlån, da han ikke ønskede at fortsætte med et risikabelt CHF lån. På mødet den 7. september 2011 blev det aftalt, at banken afholdt omkostningerne ved hjemtagelsen af realkreditlånet, mens sagsøger selv afholdt udgifter til advokat og revisor,

at sagsøgte er erstatningsansvarlig for dårlig og utilstrækkelig rådgivning og det lidte kurstab,

at sagsøgte har overtrådt regler om og krav til god skik, og herunder krav, der må stilles til en specialiseret professionel rådgiver og bank,

at sagsøgte er erstatningsansvarlig.

at sagsøgte på trods af, at kreditmaksimum var overskredet, rådgav sagsøger til at fortsætte CHF-financieringen, da sagsøgte rådgav sag søger om at kurser på CHF ville falde, så sagsøgers endelige hæftelse ville blive mindre end 2,1 mill. Kr. ved at fortsætte financieringen i CHF.

...".

Spar Nord A/S har i det væsentlige procederet i overensstemmelse med sit påstanddokument af 18. december 2013, hvori følgende er anført:

"...
Til støtte for den nedlagte påstand gøres det overordnet gældende,

at sagsøgte har overholdt god skik bekendtgørelsen.

Til støtte for den nedlagte påstand gøres det endvidere gældende,

at sagsøgte forud for investeringen har foretaget en konkret vurdering af sagsøgers økonomiske forhold samt holdning til risiko,

at sagsøgte i forbindelse med vurderingen heraf udfyldte det som bilag D fremlagte skema og

at det blev vurderet af banken, at sagsøgers økonomi var tilstrækkelig robust til at påtage sig valutarisikoen forbundet med valutakassekreditten.

For så vidt angår den ydede rådgivning gøres det gældende,

at sagsøger har modtaget en fuldt ud forsvarlig og fyldestgørende rådgivning,

at sagsøger derfor ikke kunne være uvidende om den risiko, der var forbundet med optagelsen af kreditten,

at sagsøger allerede ved underskrift på et gældsbrev, der var 300.000,00 DKK højere end det beløb der blev udbetalt, har været opmærksom på, at der var en risiko forbundet med valutakreditten,

at bankens eventuelt tilkendegivne forventninger om kursudviklingen i schweiziske franc alene var et skøn og ikke en tilsikring,

at den i aftalen om oprettelse af en valutakassekreditten nævnte kreditramme på DKK 2.100.000,00 ikke er udtryk for, at sagsøgers eventuelle tab i forbindelse med oprettelse af kreditten var maksimeret hertil,

Det gøres desuden gældende,

at sagsøger var klar over, at kassekredittens værdi svingede i takt med kursen på CHF,

at sagsøger er blevet gjort særligt opmærksom herpå i forbindelse med modtagelse af kontooversigter, første gang den 31. december 2008,

at sagsøger den 30. september 2010 og den 15. oktober 2010 blev gjort udtrykkeligt opmærksom på, at kassekredittens modværdi oversteg kreditrammen på 2.100.000,00 DKK,

at sagsøger tillige ved modtagelse af kontooversigt for 2010 pr. 31. december 2010 blev gjort opmærksom på, at kreditrammen var overskredet,

at sagsøger med viden om de kursstigninger, der var sket på kreditten tidligere, vel måtte indse, at der kunne ske yderligere kursstigninger med betydning for kreditten,

at sagsøger valgte at fortsætte kreditten i schweiziske franc efter at være blevet opmærksom på, at kreditrammen på DKK 2.100.000,00 var overskredet og

at sagsøgers manglende reaktion ved konstatering af, at kassekredittens modværdi oversteg kreditrammen på DKK 2.100.000,00 angiver, at sagsøger var bekendt med at et eventuelt tab ikke var maksimeret til dette beløb.

Det skal desuden fremhæves,

at den indgåede aftale om overvågning af valutalånet/kassekreditten af 19. december 2007 hverken giver sagsøgte ret eller pligt til at handle uden sagsøgers samtykke eller pålægger sagsøgte særlige forpligtelser i forbindelse med overskridelse af kreditrammen,

at aftalen om overvågning derimod giver sagsøgte et vidt skøn for, hvor når omlægning kan være fordelagtigt for kunden, og hvornår Spar Nord Bank således skal bestræbe sig på at rette henvendelse til kun den,

at den i aftalen om overvågning af valutalånet/kassekreditten af 19. december 2007 nævnte kreditramme på DKK 2.100.000,00 ikke er udtryk for, at sagsøgers eventuelle tab i forbindelse med oprettelse af kreditten var maksimeret hertil, jf. også ovenfor,

at sagsøgte tog kontakt til sagsøger, da kursen på schweizer franc pludselig steg kraftigt i juli/august 2011, men at det blev aftalt at afvente situationen for at se, om kursen atter ville falde,

at det således ikke er påvist, at sagsøgte har begået fejl eller forsømmelser i forbindelse med aftalen og

at sagsøger derfor selv må bære det tab, der er opstået ved at fortsætte kreditten i schweiziske franc.

For så vidt angår bankens omlægning af lånet uden omkostninger for sagsøger gøres det gældende,

at denne handling ikke er udtryk for en erkendelse af skyld fra bankens side og

at afholdelse af disse omkostninger alene er sket for at bevare det gode kundeforhold til sagsøger og pr. kulance.

På baggrund af det ovenstående gøres det således gældende,

at sagsøgte ikke har handlet ansvarspådragende,

at der ikke foreligger den fornødne årsagsforbindelse og adækvans imellem sagsøgers tab og en eventuel ansvarspådragende adfærd fra sag-

søgtes side,

at sagsøger under alle omstændigheder har mistet retten til at gøre krav gældende på grund af udvist egen skyld,

at sagsøger ikke har lidt det påståede tab og

at sagsøgte derfor skal frifindes i overensstemmelse med den nedlagte påstand.

...".

Rettens begrundelse og afgørelse

Retten lægger efter det oplyste til grund, at der blev afholdt et møde, hvor K og bankrådgiver I deltog, og hvorved Schweizerfranc blev oplyst som en investeringsmulighed.

Retten lægger endvidere til grund, at K løbende havde kontakt med bankrådgiver I omkring engagementet.

Efter det oplyste finder retten det ikke godtgjort, at Spar Nord A/S og K havde aftalt en tabsbegrænsning i forhold til kreditrammen på 2.100.000 kr.

Efter de foreliggende oplysninger finder retten det endvidere ikke godtgjort, at Spar Nord A/S ved rådgivning af K i forbindelse med oprettelse af valutakreditten og valutalånet begik fejl eller forsømmelser, der kan medføre et erstatningsansvar.

Den omstændighed, at god skik-bekendtgørelsen ikke er udfyldt, kan ikke føre til et andet resultat.

Efter bevisførelsen finder retten, at det måtte stå klart for K , at der ved optagelsen af et lån i en anden valuta end danske kroner var en risiko for, at kursen på den anden valuta udviklede sig ugunstigt, således at lånets restgæld i danske kroner steg. Af sagens oplysninger, herunder de afgivne forklaringer, fremgår, at kursrisiko og kurstab blev drøftet løbende mellem K og Spar Nord A/S, og hertil kommer, at K fastholdt lånet, selvom han gennem en længere periode kunne konstatere, at kursen på Schweizerfranc steg.

På den baggrund finder retten det ikke godtgjort, at Spar Nord A/S ved sin sagsbehandling har pådraget sig erstatningsansvar overfor K .

Den omstændighed, at Spar Nord A/S påtog sig udgiften til omkostninger ved hjemtagelse af realkreditlån, kan ikke føre til andet resultat.

Som følge af det anførte tages Spar Nord A/S' frifindelsespåstand til følge.

Efter sagens karakter, forløb og udfald skal K betale 50.000 kr. i sagsomkostninger til Spar Nord A/S til dækning af udgift til advokatbistand. Beløbet indeholder moms.

Thi kendes for ret:

Spar Nord A/S frifindes.

Inden 14 dage skal K betale 50.000 kr. i sagsomkostninger til Spar Nord A/S.

Sagsomkostningsbeløbet forrentes efter renteloven § 8 a.

Kristina Skovbo Hauerslev
dommerfuldmægtig

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Retten i Aalborg, den 7. februar 2014.

Lene Carlsen, kt.fm. dir.tl.f. 96307164